

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRO

Į S A K Y M A S
DĖL PLANŲ IR PROGRAMŲ ATRANKOS DĖL STRATEGINIO PASEKMIŲ APLINKAI
VERTINIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO

2004 m. rugpjūčio 27 d. Nr. D1-456
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimo Nr. 967 „Dėl Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. [130-4650](#)) 5.1 punktu ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 22 d. nutarimu Nr. 1138 (Žin., 1998, Nr. [84-2353](#); 2002, Nr. [20-766](#)), 11.5 punktu,

T v i r t i n u Planų ir programų atrankos dėl strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašą (pridedama).

APLINKOS MINISTRAS

ARŪNAS KUNDROTAS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro
2004 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. D1-456

PLANŲ IR PROGRAMŲ ATRANKOS DĖL STRATEGINIO PASEKMIŲ APLINKAI VERTINIMO TVARKOS APRAŠAS

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šis Planų ir programų atrankos dėl strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) skirtas planų ir programų rengimo organizatoriams ar jų konsultantams, atliekant atranką dėl strateginio pasekmių aplinkai vertinimo, taip pat strateginio pasekmių aplinkai vertinimo subjektams bei visuomenei.

2. Atrankos objektai yra:

2.1. planai ir programos, kurios yra skirtos pramonės, energetikos, transporto, telekomunikacijų, turizmo, žemės ūkio, miškų ūkio, žuvininkystės, vandens ūkio vystymui (plėtrai), atliekų tvarkymui, žemės naudojimui (paskirčiai) nustatyti ar teritorijoms planuoti, ir sąlygoja ūkinės veiklos projektų, įrašytų į Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo 1 ar 2 priedėlius, vystymo pagrindus, tačiau yra taikomos nedideliuose plotuose vietovės lygmeniu, bei neesminiai tokių planų ir programų pakeitimai;

2.2. nacionalinio, regiono ir rajono lygmenų bendrojo teritorijų planavimo dokumentų neesminiai pakeitimai.

2.3. kiti planai ir programos, kurios nustato ūkinės veiklos projektų, kuriuos reikės derinti su už aplinkos apsaugą atsakinga institucija, vystymo pagrindus.

3. Atrankos tikslai:

3.1. nustatyti, ar plano arba programos įgyvendinimas gali daryti reikšmingas neigiamas pasekmes aplinkai;

3.2. nustatyti, ar strateginis pasekmių aplinkai vertinimas yra privalomas konkrečiam planui, programai ar jos pakeitimui;

3.3. užtikrinti, kad aplinkos apsaugos klausimai būtų nagrinėjami ankstyviausiame planavimo etape, numatant neigiamų pasekmių prevencijos ir išvengimo priemones.

II. NUORODOS

4. Tvarkos apraše pateikiamos nuorodos į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimą Nr. 967 „Dėl planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. [130-4650](#)) [1].

III. SĄVOKOS

5. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos „**planai ir programos**“, „**planų ir programų rengimo organizatoriai**“, „**atranka dėl strateginio pasekmių aplinkai vertinimo**“, „**strateginis pasekmių aplinkai vertinimas**“ ir kt. atitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarime Nr. 967 „Dėl Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ apibrėžtas sąvokas [1].

IV. ATRANKOS DALYVIAI

6. Atrankos dėl strateginio pasekmių aplinkai vertinimo dalyviai yra plano ar programos rengimo organizatorius ar jo konsultantas, strateginio pasekmių aplinkai vertinimo subjektai (valstybės bei savivaldybės (-ių) institucijos, atsakingos už aplinkos apsaugą, sveikatos apsaugą,

saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą, kultūros vertybių apsaugą, (toliau – Vertinimo subjektai)) bei visuomenė.

V. ATRANKOS ATLIKIMAS

7. Plano ar programos rengimo organizatorius ar jo konsultantas parengia Plano ar programos strateginio pasekmių aplinkai vertinimo atrankos dokumentą (toliau – Vertinimo atrankos dokumentą), kuris yra sudarytas iš Plano ar programos rengimo organizatoriaus pateikiamos informacijos (1 priedas) bei užpildytos Plano ar programos įgyvendinimo pasekmių aplinkai reikšmingumo lentelės (3 priedas).

8. Šios Tvarkos aprašo 3 priedo (Plano ar programos įgyvendinimo pasekmių aplinkai reikšmingumo lentelės) pildymo tvarka:

8.1. Plano ar programos sprendiniai suskirstomi į grupes (sektorius), pvz., pramonės plėtra, transporto infrastruktūros plėtra, turizmo plėtra ir pan. Sprendinių grupių pavadinimai įrašomi lentelės eilutėje „Plano ar programos sprendiniai“;

8.2. Lentelės antrame, trečiame ir t. t. stulpeliuose (stulpelių skaičius priklauso nuo plano ar programos sprendinių grupių skaičiaus) sutartiniais ženklais pažymima, ar tikėtinos kiekvienos sprendinių grupės įgyvendinimo reikšmingos pasekmės atskiriems aplinkos komponentams bei jų tarpusavio sąveikai (aplinkos komponentai išvardyti pirmame lentelės stulpelyje). Naudojami šie sutartiniai ženklai:

+	tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės;
-	tikėtinos reikšmingos neigiamos pasekmės;
+ / -	tikėtinos tiek teigiamos, tiek neigiamos pasekmės;
0	nenumatoma nei teigiamų, nei neigiamų reikšmingų pasekmių;
?	nepakanka informacijos.

Dėl plano ar programos sprendinių grupių įgyvendinimo pasekmių aplinkai reikšmingumo apsisprendžiama atsižvelgiant į šio Tvarkos aprašo 2 priede pateiktus reikšmingumo nustatymo kriterijus. Būtina atsižvelgti ne tik į visas reikšmingumo nustatymo kriterijų grupes (planų ir programų savybes, pasekmių savybes bei teritorijos, kuriai gali būti daromos pasekmės, savybes), bet ir į jų tarpusavio sąveiką;

8.3. Paskutiniame lentelės stulpelyje pateikiamos pastabos bei pagrindiniai motyvai, dėl kurių plano ar programos rengimo organizatorius ar jo konsultantas vienaip ar kitaip nusprendė dėl plano ar programos sprendinių grupės įgyvendinimo pasekmių aplinkai reikšmingumo.

9. Jei bent vienam aplinkos komponentui yra tikėtinos reikšmingos neigiamos pasekmės, strateginis pasekmių aplinkai vertinimas yra privalomas.

10. Jei nepakanka informacijos nustatyti, ar rengiamo plano ar programos įgyvendinimo pasekmės gali būti reikšmingos, plano ar programos rengimo organizatorius privalo šią informaciją gauti savo pasirinktais metodais arba atlikti strateginį pasekmių aplinkai vertinimą.

11. Parengtą Plano ar programos strateginio pasekmių aplinkai vertinimo atrankos dokumentą plano ar programos rengimo organizatorius ar jo konsultantas pateikia Vertinimo subjektams, kurie pagal savo kompetenciją per 10 darbo dienų nuo jo gavimo raštu pateikia plano ar programos rengimo organizatoriui arba jo konsultantui išvadą.

12. Vertinimo subjektai pateikia motyvuotą išvadą ir/ar motyvus, dėl kurių turėtų arba neturėtų būti atliekamas konkretaus plano ar programos strateginis pasekmių aplinkai vertinimas.

13. Plano ar programos rengimo organizatorius, nusprenddamas, ar bus atliekamas konkretaus plano ar programos strateginis pasekmių aplinkai vertinimas, priima Vertinimo subjektų išvadą arba jas motyvuotai atmeta.

14. Plano ar programos rengimo organizatorius, nusprendęs, ar bus atliekamas konkretaus plano ar programos strateginis pasekmių aplinkai vertinimas, apie savo priimtą sprendimą raštu informuoja Vertinimo subjektus bei teisės aktų nustatyta tvarka – visuomenę. Jei priimamas sprendimas, kad strateginis pasekmių aplinkai vertinimas nebus atliekamas, plano ar programos

rengimo organizatorius, informuodamas Vertinimo subjektus bei visuomenę, praneša, kur galima susipažinti su motyvais, dėl kurių buvo priimtas toks sprendimas.

Planų ir programų atrankos dėl strateginio
pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo
1 priedas

PLANŲ IR PROGRAMŲ ORGANIZATORIAUS PATEIKIAMA INFORMACIJA

1. Informacija apie planų ir programų rengimo organizatorių:

- 1.1. Pavadinimas (vardas, pavardė);
- 1.2. Adresas, telefonas, faksas, elektroninio pašto adresas;
- 1.3. Kita informacija.

2. Informacija apie planą ar programą:

- 2.1. Plano ar programos pavadinimas;
- 2.2. Plano ar programos pagrindiniai tikslai;
- 2.3. Plano ar programos sąsaja su kitais planais ar programomis;
- 2.4. Plano ar programos alternatyvų aprašymas;
- 2.5. Kita informacija.

3. Informacija apie numatomą plano ar programos įgyvendinimo vietą:

- 3.1. Informacija apie numatomas alternatyvias plano ar programos įgyvendinimo vietas;
- 3.2. Informacija apie kiekvieną numatomą plano ar programos įgyvendinimo vietą:
 - 3.2.1. Teritorijos apsaugos statusas;
 - 3.2.2. Ar teritorijoje randamos saugomos gyvūnų ar augalų rūšys ir/ar natūralios buveinės, kitos saugotinos gamtinės ar kultūros paveldo vertybės;
 - 3.2.3. Ar plano arba programos įgyvendinimas gali sąlygoti teritorijos aplinkos kokybės normų viršijimą;
 - 3.2.4. Ar teritorija yra jautri ir (arba) vertinga aplinkos apsaugos požiūriu;
 - 3.2.5. Kita informacija.

4. Informacija apie plano ar programos įgyvendinimo pasekmių aplinkai reikšmingumą pateikiama, užpildant šios Tvarkos aprašo 3 priede pateiktą lentelę.

5. Kita informacija:

- 5.1. Informacija apie priemones, numatytas neigiamų pasekmių aplinkai prevencijai vykdyti, pasekmėms sumažinti ar kompensuoti;
 - 5.2. Informacija apie galimą visuomenės nepasitenkinimą planu ar programa.
-

Planų ir programų atrankos dėl strateginio
pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo
2 priedas

PLANŲ IR PROGRAMŲ ĮGYVENDINIMO PASEKMIŲ APLINKAI REIKŠMINGUMO NUSTATYMO KRITERIJAI

1. Planų ir programų įgyvendinimo pasekmių aplinkai reikšmingumo kriterijai, nustatomi pagal šiuos aspektus:

1.1. planų ir programų reikšmę integruojant aplinkos apsaugos klausimus, ypač siekiant skatinti darnų vystymąsi. Atsižvelgiama į tai, ar plano arba programos sprendiniai yra skirti aplinkos apsaugos klausimams spręsti, ar aplinkos komponentams išsaugoti (atkurti). Taip pat atsižvelgiama į tai, ar plano arba programos sprendiniai numato darnaus vystymosi principų įgyvendinimą šalyje. Abu šie aspektai sąlygoja tikėtinas teigiamas plano arba programos įgyvendinimo pasekmes aplinkai;

1.2. planų ir programų reikšmę įgyvendinant nacionalinius ir Europos Bendrijos aplinkos apsaugos teisės aktus. Svarbu turėti omenyje, kad net ir tuo atveju, kai plano arba programos sprendiniai yra skirti aplinkos apsaugos teisės aktų reikalavimų įgyvendinimui (pvz., atliekų tvarkymas, nuotekų tvarkymas), jų įgyvendinimas gali sąlygoti tiek teigiamas, tiek neigiamas reikšmingas pasekmes aplinkai;

1.3. su planais ir programomis susijusias aplinkos apsaugos problemas. Atsižvelgiama ne tik į tai, ar plano arba programos sprendiniai gali sąlygoti aplinkos apsaugos problemas (tikėtinos neigiamos reikšmingos pasekmės aplinkai), bet ir į tai, ar plano arba programos sprendiniai yra skirti tokioms problemoms spręsti ar jų išvengti (tikėtinos teigiamos reikšmingos pasekmės aplinkai);

1.4. kokių mastu planai ir programos sukuria ūkinės veiklos vykdymo pagrindus, atsižvelgiant į vietą, pobūdį, dydį ir veiklos sąlygas arba išteklių poreikius. Jei plano arba programos sprendiniai yra skirti vienos ar kelių ūkinės veiklos rūšių plėtrai planuoti (pvz., nustatant būsimų ūkinės veiklos rūšių vietas, jų pobūdį, apimtį ar pan.), labai tikėtina, kad tai sąlygos reikšmingas neigiamas pasekmes aplinkai, todėl tai yra labai svarbus aspektas priimant atrankos sprendimą dėl strateginio pasekmių aplinkai vertinimo reikalingumo;

1.5. kokių mastu planai ir programos daro įtaką kitiems planams ir programoms, atsižvelgiant į planų ir programų bei sprendimų lygmenis. Priklausomai nuo planavimo lygmens, planai ir programos gali tiesiogiai sąlygoti kitų žemesnio lygmens planų ar programų rengimą, t. y. žemesnio lygmens planų arba programų sprendiniais siekiama įgyvendinti aukštesnio lygmens planų arba programų nustatytus tikslus. Pasekmių aplinkai atžvilgiu, kuo daugiau planas ar programa sudaro prielaidų konkretesniems, žemesnio lygmens planavimo dokumentams rengti, tuo labiau tikėtina, kad tokio plano ar programos įgyvendinimas darys reikšmingas pasekmes aplinkai.

2. Planų ir programų įgyvendinimo pasekmių aplinkai reikšmingumo kriterijai nustatomi pagal pasekmių pobūdį ir teritorijos, kurioje gali kilti pasekmių, savybes:

2.1. pasekmių tikimybę, trukmę, dažnumą ir grįžtamumą;

2.2. kaupiamąjį (akumuliacinį) pasekmių pobūdį;

2.3. tarpvalstybinį pasekmių pobūdį;

2.4. poveikį visuomenės sveikatai arba aplinkai. Šis aspektas yra susijęs tiek su poveikiu, kuris gali būti daromas įgyvendinant planą arba programą taip, kaip tai buvo numatyta, tiek su poveikiu, kuris yra susijęs su galimomis avarinėmis situacijomis ar kitais rizikos faktoriais;

2.5. pasekmių dydį ir erdvinį mastą (įskaitant pasekmių visuomenės sveikatai ir aplinkai mastą bei teritorijos dydį).

3. Teritorijos, kuriai gali būti daromos pasekmės, savybės, ypač atsižvelgiant į:

3.1. teritorijos ar kraštovaizdžių nacionalinį ar tarptautinį apsaugos statusą;

3.2. teritorijoje randamas europinės svarbos saugomas rūšis ir/ar natūralias buveines, kitas saugotinas gamtines savybes bei kultūros paveldą (vertybes);

3.3. galimą (ar jau esamą) aplinkos kokybės normų arba ribinių verčių viršijimą. Atsižvelgiama į esamą aplinkos būklę, t. y. pasekmių reikšmingumas nustatomas kompleksiškai, atsižvelgiant į foninę taršą ir galimą aplinkos kokybės normų viršijimą, susijusį su plano arba programos įgyvendinimu;

3.4. intensyvių žemės naudojimą. Atsižvelgiama į tai, ar teritorija dėl poveikio, susijusio su žemės ūkio ar miškininkystės veikla, yra tapusi ypač jautri papildomiems poveikiams (pasekmėms);

3.5. teritorijos natūralumo laipsnį;

3.6. teritorijos apsauginę (buferinę) funkciją;

3.7. gamtinį karkasą.

Planų ir programų atrankos dėl strateginio
pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo
3 priedas

PLANO AR PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PASEKMIŲ APLINKAI REIKŠMINGUMAS

Aplinkos komponentai	Plano ar programos sprendiniai ¹			Motyvai, pastabos
	<i>Pvz., pramonės plėtra</i>	<i>Pvz., transporto infrastruktūros plėtra</i>	<i>Kitos sprendinių grupės (įterpiami papildomi stulpeliai)</i>	
	Plano ar programos sprendinių įgyvendinimo pasekmių aplinkai reikšmingumas ²			
Paviršinis vanduo				
Požeminis vanduo				
Aplinkos oras				
Klimato veiksniai				
Dirvožemis				
Natūralios buveinės ir biologinė įvairovė (įsk. pasekmės gyvūnijai ir augalijai)				
Kraštovaizdis				
Kultūros paveldas				
Materialiniai antropogeniniai ištekliai				
Neatsinaujinantys ir atsinaujinantys gamtos ištekliai				
Žmonių sveikata				
Žmonių gerovė				
Žmonių saugumas				
Aplinkos komponentų ir pasekmių jiems tarpusavio sąveika				

¹ Plano ar programos sprendiniai skirstomi į grupes, pvz., pramonės plėtra, transporto infrastruktūros plėtra, turizmo plėtra ir pan.

²

- + tikėtinos reikšmingos teigiamos pasekmės.
- tikėtinos reikšmingos neigiamos pasekmės.
- + / - tikėtinos tiek teigiamos, tiek neigiamos pasekmės.
- 0 nenumatoma nei teigiamų, nei neigiamų reikšmingų pasekmių.
- ? nepakanka informacijos.